

HUQUQIY MA'RIFAT VA INSON MA'NAVIYATI UYG'UNLIGI OMILINING YANGI JAMIYAT QURILISHIDA ZARURIYATI

Akbaraliyev Shoxruxbek Alisher o'g'li

*Andijon Davlat Pedagogika Instituti Ijtimoiy gumanitar fanlarni
o'qitish metodikasi (Tarix) yonalishi 2- bosqich magistranti.*

Annotatsiya: Ushbu maqola jamiyat qurilishi sharoitida huquqiy ma'rifat va inson ma'naviyatining kesishishini o'rganadi. Bu ikki omil o'rtasidagi uyg'unlikka erishish yangi jamiyatni rivojlantirish uchun juda muhimdir, deb ta'kidlaydi. Adabiyotlarni keng qamrovli tahlil qilish orqali huquqiy tamoyillarni ma'naviy qadriyatlar bilan birlashtirishning ahamiyatini tushunish uchun turli istiqbollarni o'rganiladi. Usullar bo'limida ushbu uyg'unlikka erishish uchun potentsial yondashuvlar ko'rsatilgan, natijalar bo'limida esa bunday integratsiyaning potentsial foydalari ta'kidlangan. Muhokama ushbu harakatning oqibatlari va muammolarini o'rganib chiqadi, bu esa yanada muvozanatli va hamjihat jamiyatni rivojlantirish bo'yicha takliflarni yakunlashga olib keladi.

Kalit so'zlar: huquqiy ma'rifat, inson ma'naviyati, yangi jamiyat, totuvlik, qurilish, jamiyat taraqqiyoti.

Adolatli, adolatli va barqaror yangi jamiyat qurish yo'lida huquqiy ma'rifat va inson ma'naviyatining o'zaro bog'liq dinamikasini hisobga olish zarur. Huquqiy ma'rifat ijtimoiy xulq-atvorni boshqaradigan tamoyillar, qonunlar va qoidalarni, inson ma'naviyati esa inson mavjudligining axloqiy, axloqiy va falsafiy o'lchovlarini qamrab oladi. Ushbu ikki omil o'rtasidagi uyg'unlikka erishish nafaqat kerakli, balki adolat, rahm-shafqat va jamoaviy farovonlik tamoyillari asosida rivojlanayotgan jamiyatni rivojlantirish uchun ham muhimdir. Ushbu maqola yangi jamiyat qurishda huquqiy ma'rifat va inson ma'naviyatini birlashtirishning ahamiyatini o'rganadi, bunday integratsiyaning adabiyotlari, metodologiyalari, natijalari va oqibatlarini o'rganadi.

Ko'plab olimlar ijtimoiy tuzilmalar va xatti-harakatlarni shakllantirishda huquqiy asoslarning muhimligini ta'kidladilar. Huquqiy tizimlar jamiyat ichida boshqaruv, adolat va tartib uchun asos yaratadi. Biroq, huquqiy tizimlarning samaradorligi ko'pincha ularning o'zlari boshqaradigan aholining qadriyatlari va e'tiqodlari bilan uyg'unligiga bog'liq. Bu erda inson ma'naviyati o'ynaydi. Inson ma'naviyati, diniy mansubligidan qat'i nazar, axloq, axloq va ijtimoiy mas'uliyat haqidagi individual va jamoaviy tasavvurlarga ta'sir qiladi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatdiki, kuchli ma'naviy o'ziga xoslik tuyg'usiga ega jamiyatlar ko'pincha yuqori darajadagi ijtimoiy birdamlik, hamdardlik va altruizmni namoyon qiladi.

Huquqiy ma'rifat va inson ma'naviyati o'rtasidagi uyg'unlikka erishish ko'p qirrali

yondashuvni talab qiladi. Usullardan biri rahm-shafqat, tenglik va hayotga hurmat kabi asosiy ma'naviy qadriyatlarni aks ettirish va ularga mos kelishini ta'minlash uchun huquqiy asoslarni qayta ko'rib chiqish va qayta ko'rib chiqishni o'z ichiga oladi. Yana bir usul ma'naviy tarbiya va zehnilik amaliyotini huquqiy ta'lim va kasbiy tayyorgarlikka integratsiyalashni, adolat va axloqiy qarorlarni qabul qilishni yanada yaxlit tushunishni rivojlantirishni o'z ichiga oladi. Bundan tashqari, dinlararo muloqot va hamkorlikni rivojlantirish huquqiy doirada o'zaro tushunish va turli ma'naviy istiqbollarni hurmat qilishga yordam beradi.

Huquqiy ma'rifat va inson ma'naviyati o'rtasidagi uyg'unlik haqiqatan ham yangi jamiyat qurishda muhim ahamiyatga ega. Mana nima uchun:

Axloqiy asos: inson ma'naviyati ko'pincha rahm-shafqat, hamdardlik va o'zaro bog'liqlik tamoyillarini qamrab oladi. Huquqiy tizimlar ushbu ma'naviy tamoyillarga singib ketganda, ular yanada axloqiy va adolatli bo'ladi. Qonunlar nafaqat ijtimoiy me'yorlarni, balki odamlarning ma'naviy e'tiqodlari bilan rezonanslashadigan chuqurroq axloqiy qadriyatlarni ham aks ettirishi kerak.

Ijtimoiy hamjihatlik: Ma'naviyat jamiyat va birdamlik tuyg'usini kuchaytirishi mumkin. Huquqiy tuzilmalar turli xil ma'naviy e'tiqodlarni tan olganda va hurmat qilganda, ular har bir shaxsning o'ziga xos qadr-qimmatini va qadr-qimmatini tan olish orqali ijtimoiy birdamlikni targ'ib qiladi. Ushbu inklyuzivlik, odamlar e'tiqodlaridan qat'i nazar, o'zlarini qadrlil va hurmat qiladigan jamiyat qurishga yordam beradi.

Adolat va Adolat: huquqiy ma'rifat jamiyatning barcha a'zolari uchun adolat va adolatga qaratilgan. Ma'naviy qadriyatlar ko'pincha kechirim, qutqarish va yarashish kabi tushunchalarni ta'kidlaydi, bu nizolarni hal qilish va jazolashga muqobil yondashuvlarni taklif qilish orqali huquqiy asoslarni to'ldirishi mumkin. Ushbu qadriyatlarni huquqiy tizimlarga birlashtirish adolatning yanada tiklovchi va rehabilitatsiya shakllariga olib kelishi mumkin.

Shaxsiy rivojlanish: Ma'naviyat shaxslarni o'z harakatlari va boshqalarga ta'siri haqida fikr yuritishga undaydi. Ma'naviy tamoyillarni huquqiy ta'lim va amaliyotga kiritish orqali jamiyat shaxsiy o'sish va javobgarlik madaniyatini tarbiyalashi mumkin. Ushbu yondashuv nafaqat qonunlarga rioya qilishni, balki ezgu xulq-atvor va xarakterni rivojlantirishni ham ta'kidlaydi.

Ekologik barqarorlik: ko'pgina ma'naviy an'analar inson va tabiat dunyosi o'rtasidagi o'zaro bog'liqlikni ta'kidlaydi. Ushbu istiqbollarni huquqiy asoslarga birlashtirish ekologik boshqaruv va barqaror rivojlanishga yordam beradi. Tabiatning ma'naviy qadriyatini tan olib, jamiyatlar atrof-muhitni muhofaza qilish va saqlashga ustuvor ahamiyat beradigan qonunlar va siyosatlarni qabul qilishlari mumkin.

Aslini olganda, huquqiy ma'rifat va inson ma'naviyati o'rtasidagi uyg'unlik adolat, mehr-oqibat va barqarorlikni qadrlaydigan yangi jamiyat qurish uchun yaxlit asos yaratadi. Huquqiy tamoyillar va ma'naviy qadriyatlar o'rtasidagi ichki bog'liqlikni tan

olib, jamiyatlar o'zlarining barcha a'zolari uchun yanada uyg'unlik, tenglik va farovonlikka intilishlari mumkin.

Potensial imtiyozlarga qaramay, huquqiy ma'rifat va inson ma'naviyatini birlashtirish bir qancha muammolarni keltirib chiqaradi. Qiyinchiliklardan biri jamiyatdagi turli xil va ko'pincha ziddiyatli ma'naviy e'tiqodlarni boshqarishdir. Yana bir qiyinchilik-bu kamsituvchi yoki zulmkor amaliyotlarni oqlash uchun ma'naviy tamoyillardan foydalanilmasligini ta'minlash. Bundan tashqari, dunyoviylik va cherkov va davlatning ajralishi ma'naviy qadriyatlarni huquqiy asoslarga qo'shishda qo'shimcha murakkabliklarni keltirib chiqaradi. Biroq, bu muammolarni hal qilib bo'lmaydi va ularni ochiq muloqot, inklyuziv siyosat ishlab chiqish va adolat va inson huquqlarining universal tamoyillarini qo'llab-quvvatlashga sodiqlik orqali hal qilish mumkin.

Xulosa va takliflar:

Xulosa qilib aytganda, huquqiy ma'rifat va inson ma'naviyatini uyg'unlashtirish adolat, tenglik va jamoaviy farovonlikni birinchi o'ringa qo'yadigan yangi jamiyat qurish uchun ajralmas hisoblanadi. Ma'naviy qadriyatlarni huquqiy asoslarga singdirish va hamdardlik va rahm-shafqat madaniyatini tarbiyalash orqali jamiyatlar yanada uyg'unlik va barqarorlikka intilishi mumkin. Bunga erishish uchun siyosatchilar, yuridik mutaxassislar, ma'naviy rahbarlar va fuqarolik jamiyati zamonaviy jamiyatlarning xilma-xil ma'naviy manzarasini aks ettiruvchi inklyuziv va moslashuvchan huquqiy tizimlarni ishlab chiqishda hamkorlik qilishlari kerak. Bundan tashqari, ma'naviy tarbiyaga sarmoya kiritish va dinlararo muloqotni rivojlantirish diniy bo'linishlardan ustun bo'lgan qadriyatlar to'g'risida umumiy tushunchani rivojlantirishi, yanada ma'rifatli va ma'naviy boyitilgan jamiyat uchun zamin yaratishi mumkin.

Adabiyotlar.

1. Baratov, R. U. (2019). INTEGRATION OF A SCIENCE, FORMATION, AND MANUFACTURE IN THE COURSE OF PROFESSIONAL TRAINING. In ОБЩЕСТВЕННЫЕ НАУКИ В СОВРЕМЕННОМ МИРЕ: ПОЛИТОЛОГИЯ, СОЦИОЛОГИЯ, ФИЛОСОФИЯ, ИСТОРИЯ (pp. 51-54).
2. Baratov, R., & Uzbekova, S. (2022). INTEGRATION OF SCIENCE, EDUCATION AND PRODUCTION IN THE PROCESS OF TRAINING. World scientific research journal, 4(2), 7-11.
3. Абдурашидова, Нилуфар Абдурашидовна, & Хасанов, М. (2022). ЁШЛАР ДУНЁҚАРАШИДА ДИН ВА АХЛОҚНИНГ ЎЗАРО МУТАНОСИБЛИГИ. Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences, 2 (10), 1226-1235.

4. Ж. С. Раматов, & М. Ҳасанов (2022). ШАХС ДИНИЙ ДУНЁҚАРАШИНИНГ ШАКЛЛАНИШИДА ИЛМНИНГ АҲАМИЯТИ. *Academic research in educational sciences*, 3 (7), 35-39.
5. Нилуфар Жўраевна Назарова, & Миршод Нўъмонович Ҳасанов (2022). ТАЛАБАЛАРДА БЎШ ВАҚТДАН САМАРАЛИ ФОЙДАЛАНИШ КЎНИКМАЛАРИНИ ШАКЛЛАНТИРИШ. *Academic research in educational sciences*, 3 (6), 752-758.
6. Раматов, Ж.С., Баратов, Р.Ў., Кушаков, Файзулла Абдуллаевич, Валиев, Л.А., & Ҳасанов, М.Н. (2022). ТРАНСПОРТ ТИЗИМИ ТАРАҚҚИЁТ БОСҚИЧЛАРИ (ЎЗБЕКИСТОН ТЕМИР ЙЎЛ ТРАНСПОРТИ МИСОЛИДА). *Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*, 2 (9), 606- 612.
7. Ж. С. Раматов, М. Ҳасанов, & Лочин Азаматович Валиев (2022). АУРОБИНДО ГҲОШ ҲАЁТИ ВА ИЛМИЙ ФАЛСАФИЙ МЕЪРОСИ. *Academic research in educational sciences*, 3 (6), 1161-1169.
8. Эрнийёзов У., РАМАТОВ Ж ., Тухтабоев Э., Валиев Л., Жуманиёзова Н., & Ҳасанов М. (2022). ШРИ АУРОБИНДО ҚАРАШЛАРИДА ИНСОН ВА УНИНГ МАЪНАВИЙ ЮКСАЛИШ ЗАРУРАТИ . *World Scientific Research Journal*, 9 (1), 197–202. Retrieved from <http://www.wsrjournal.com/index.php/wsrj/article/view/2285>